

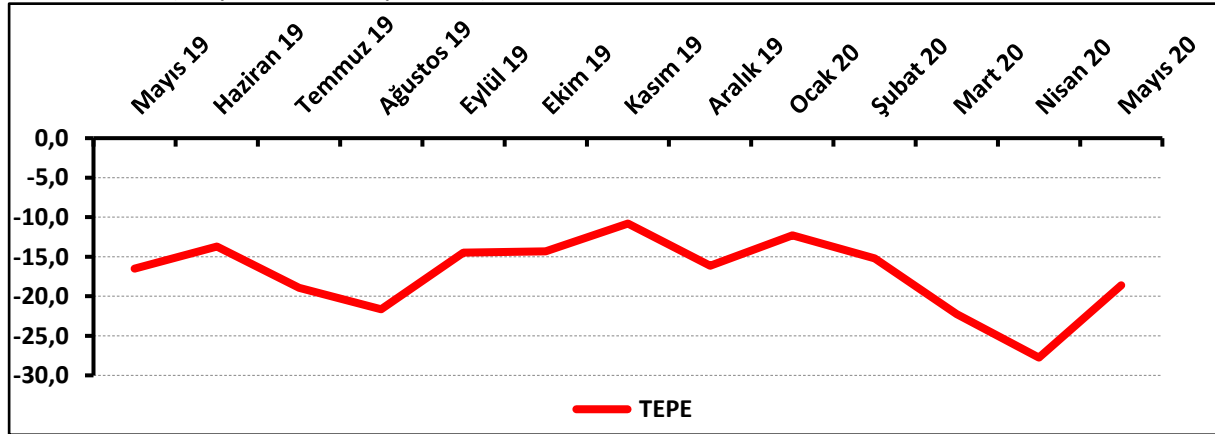
AKTİF VAKA SAYISINDAKİ AZALIŞ VE İŞYERLERİNİN AÇILMASI, PERAKENDECİLERİN BEKLENTİLERİNDE İYİLEŞMEYE NEDEN OLDU

COVID-19'un etkisiyle nisan ayında perakende güven endeksi, Mayıs 2008'ten bu yana en düşük seviyesini görmüştü. Mayıs ayında aktif vaka sayının azalması ve işyerlerinin açılmasıyla perakende güveninde toparlanma belirtileri görülmeye başlandı. TEPE, Mayıs 2020'de bir önceki aya göre 9,2 puan artarken, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 2,1 puan azaldı. Perakende güveninin geçen aya kıyasla artışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu. Mayıs ayında yapılan TEPE anketi kapsamında perakendecilerin yüzde 35'i önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 36'sı işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 30 oldu. "Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar" sektörü, mayıs ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi.

Perakende güveni geçen yıla göre azalırken, geçen aya göre arttı

Mayıs ayında -18,6 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 2,1 puan azalırken, geçen aya göre 9,2 puan arttı. TEPE değerinin geçen aya göre artışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Mayıs 2019 – Mayıs 2020)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	-15,5	-5,8	-11,5	-13,6	-18,4	-14,7	-8,8	-12,8	-16,9	-18,1	-20,2	-10,3
2019	-21,0	-20,8	-13,2	-15,6	-16,5	-13,7	-18,9	-21,6	-14,5	-14,3	-10,8	-16,1
2020	-12,3	-15,2	-22,2	-27,8	-18,6							

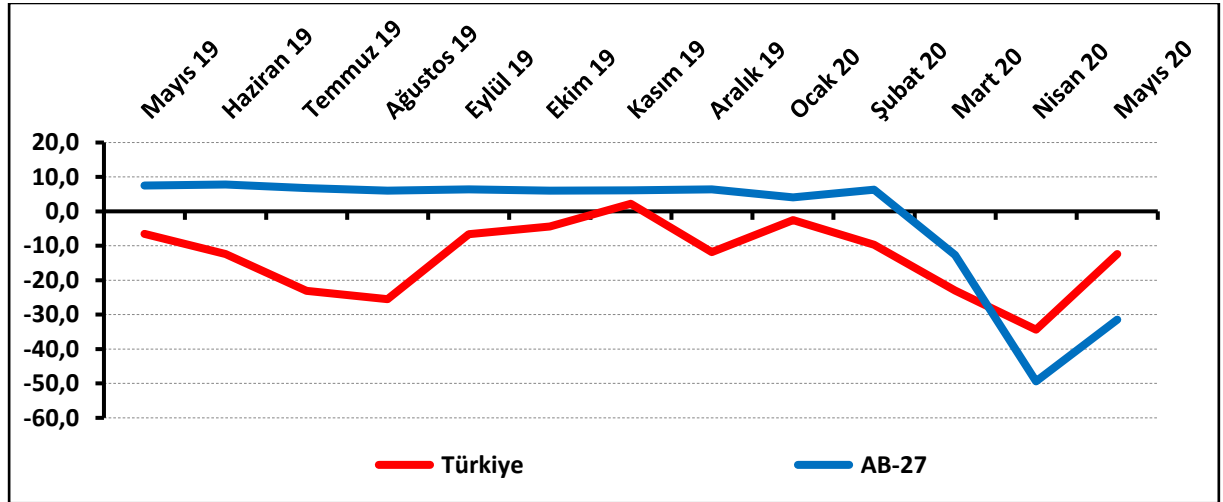
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin satış beklentisi geçen aya kıyasla artarken, geçen yılki seviyesinin altında kaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Mayıs 2020’de -12,4 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 22,0 puan artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre 5,8 puan azaldı.

Mayıs 2020’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 34,9’u önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 35,5’i işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 29,6 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Mayıs 2019 – Mayıs 2020)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

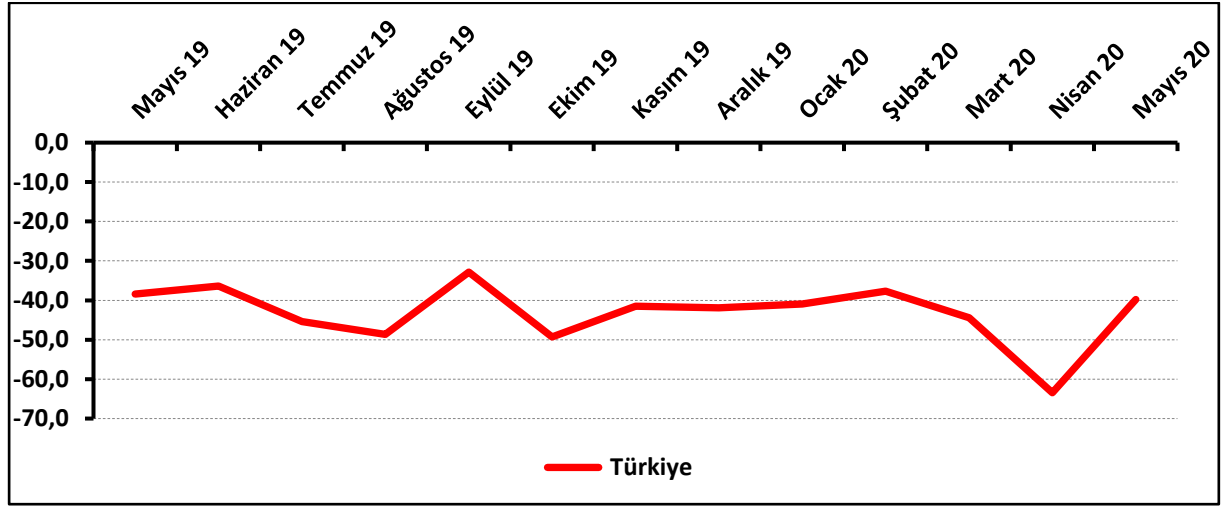
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	-12,0	10,9	-2,0	-6,0	-18,5	-0,4	0,2	-10,4	-16,9	-21,7	-21,5	4,7
2019	-20,9	-23,3	-5,8	-5,6	-6,6	-12,4	-23,1	-25,5	-6,6	-4,4	2,2	-11,9
2020	-2,6	-9,7	-23,1	-34,4	-12,4							

İşlerin durumu geçen aya kıyasla arttı

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, Mayıs 2020'de -39,8 puan değerini alarak, Nisan 2020'ye göre 23,7 puan arttı. Mayıs 2019'a göre ise 1,4 puan azaldı.

Mayıs 2020'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 16,9'u geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 56,7 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 26,5 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Mayıs 2019 – Mayıs 2020)

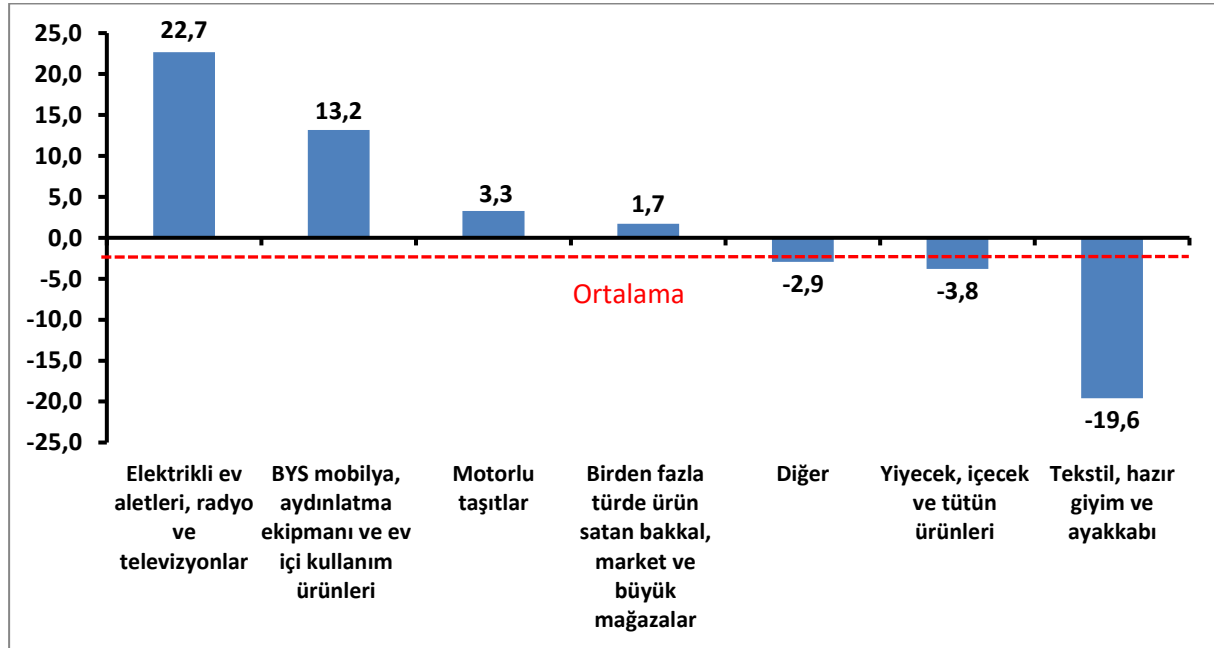
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	-37,6	-19,5	-31,1	-31,3	-31,7	-25,8	-30,5	-34,5	-43,5	-54,3	-59,0	-33,5
2019	-54,1	-51,4	-35,3	-36,3	-38,4	-36,4	-45,4	-48,6	-32,9	-49,3	-41,5	-41,9
2020	-40,9	-37,7	-44,4	-63,5	-39,8							

Perakende güveni en çok “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Mayıs 2020’de, geçen yılın aynı dönemine göre “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “motorlu taşıtlar” ve “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektörlerinde artış, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörlerinde azalış görüldü. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “motorlu taşıtlar” ve “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektörleri ortalama değişimin üzerinde değer alırken, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörleri ortalama değişimin altında değer aldı. Perakende güveni en fazla “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektöründe azaldı.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Mayıs 2020’da geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendecilerin beklentileri iyileşiyor

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Mayıs 2020’de, “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu” ve “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi” göstergeleri hem Mayıs 2019’a göre hem de Nisan 2020’ye göre arttı. “Önümüzdeki 3 ayda satış, istihdam ve satış fiyatı beklentisi” ve “işlerin geçen yıla göre durumu” göstergeleri Nisan 2020’ye göre artış, Mayıs 2019’a göre azalış gösterdi. “Gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergesi ise ters seyriz izledi.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 05/2019	Endeks 04/2020	Endeks 05/2020	Bir önceki aya göre değişim 05/2020	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 05/2020
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-55,1	-67,7	-53,3	14,4	1,8
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	12,2	18,9	9,8	-9,1	-2,4
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-16,2	-51,0	-15,2	35,8	1,0
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-6,6	-34,4	-12,4	22,0	-5,8
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	0,9	-2,9	0,3	3,2	-0,6
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	38,2	19,9	36,2	16,3	-2,0
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-38,4	-63,5	-39,8	23,7	-1,4
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	4,8	13,5	6,8	-6,7	2,0

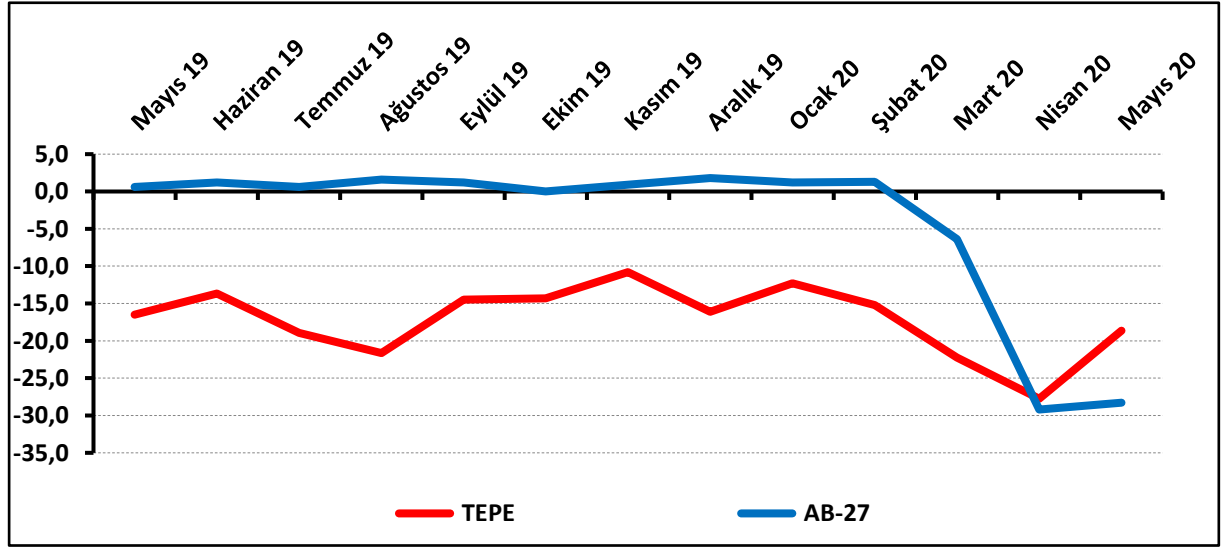
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla göre azalırken ve geçen aya göre sınırlı arttı

AB-27 Perakende Güven Endeksi, Mayıs 2020’de -28,3 puan değerini aldı. AB-27’de perakende güveni bir önceki aya göre 0,9 puan artarken, geçen yılın aynı dönemine göre 28,9 puan azaldı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2019 – Mayıs 2020)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	5,7	5,1	2,7	1,1	2,4	2,6	1,9	3,2	4,3	1,0	1,3	1,7
2019	-0,4	0,2	1,7	0,3	0,6	1,2	0,6	1,6	1,2	0,0	0,9	1,8
2020	1,2	1,3	-6,4	-29,2	-28,3							

Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre değişimde AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi

AB-27 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında mayıs ayında geçen yıla göre artış gösteren ülke olmadı. Perakende güveni geçen yıla göre en az azalan ülke Türkiye oldu. Türkiye'yi; Çek Cumhuriyeti ve Finlandiya takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla İngiltere, Estonya ve Hırvatistan oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Finlandiya'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Mayıs 2019'a göre azalış Euro Bölgesi'nde 28,8; AB-27'de 28,9 oldu. Nisan 2020'ye göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mayıs 2019 ve Nisan 2020'ye göre)

Ülkeler*	Mayıs 2019'a göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)***	Nisan 2020'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Türkiye	-2,1	9,1
Çek Cumhuriyeti	-6,5	5,9
Finlandiya	-7,8	18,1
Arnavutluk	-16,4	12,3
Sırbistan	-19,3	7,4
Hollanda	-20,3	1,6
Makedonya Cumhuriyeti	-21,4	14,3
Yunanistan	-21,7	-25,6
Slovakya	-24,6	2,5
Litvanya	-25,1	0,9
Romanya	-25,4	5,1
Avusturya	-25,5	7,5
Almanya	-26,3	11,0
Letonya	-26,4	3,9
Macaristan	-27,0	9,1
Portekiz	-27,0	2,0
Belçika	-27,4	-5,5
Danimarka	-27,9	12,2
Euro Bölgesi-19	-28,8	0,4
AB-27	-28,9	0,9
İsveç	-29,0	0,4
İtalya	-29,7	-
Bulgaristan	-30,3	-0,2
Fransa	-30,3	-14,5
Malta	-32,4	-11,5
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-35,2	-9,6
İrlanda	-36,6	7,5
Polonya	-37,0	-1,8
İspanya	-39,4	4,4
Slovenya	-42,2	3,4
Karadağ	-42,4	0,9
Hırvatistan	-45,5	3,8
Estonya	-46,2	6,8
İngiltere	-53,7	-11,4

*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan; Ocak 2019'dan itibaren İrlanda; Haziran 2019'dan itibaren Arnavutluk ülke verilerine eklenmiştir.

** Birleşik Krallık, 31 Ocak 2020'de Avrupa Birliği'nden ayrıldı.

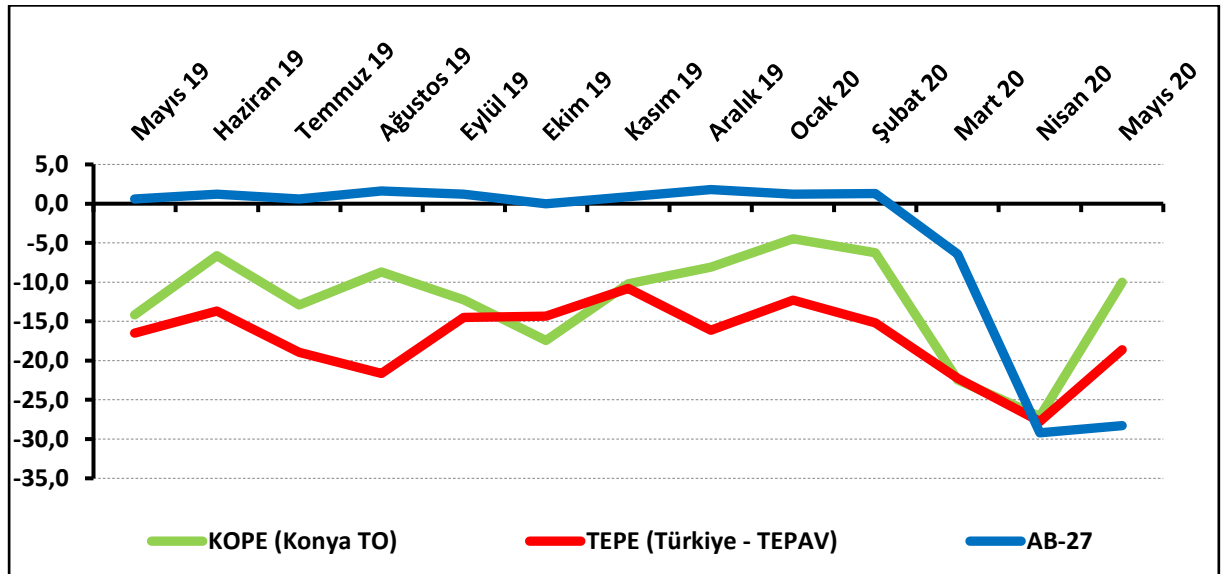
***Sıralama Mayıs 2019 değişimine göre yapılmıştır. İtalya'nın Nisan 2020 verileri açıklanmamıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012'den bu yana Konya'da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor.

Mayıs ayında TEPE, -18,6 puan değerini alırken KOPE -10,0 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 4,2 puan artarken, TEPE 2,1 puan azaldı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 17,1 puan arttı. Konya perakendesi, mayıs ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha iyi performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2019 – Mayıs 2020)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	4,8	1,5	-1,6	-4,7	1,0	1,1	4,2	-1,3	-5,4	-9,4	-15,1	-13,6
2019	-16,7	-18,6	-14,9	-14,5	-14,2	-6,6	-12,9	-8,7	-12,3	-17,4	-10,2	-8,1
2020	-4,5	-6,2	-22,4	-27,1	-10,0							